

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiae Doctoris Canonici Ecclesiae
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitu Iucundissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. XI. De prandio & cœna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

rudinem, tenerioris ætatis pueris, ac puellis, in quibus vi-
gore maximo feruet calor naturalis, semperque exigit,
quod coquat ac digerat, ne omnino ventriculus euacue-
tur. In adultioris verò ætatis hominibus omnino est im-
probanda: obtundit quippè cerebrum, fumis è somno re-
liclis, nondum bene discussis, atq; serenatis, & somno-
lentos, atq; ad negotia gerenda, tardos ac pigros efficit.
Hæc ille. A qua lege non immeritò exemerim illos,
qui difficiles laborum operas tractant atq; exercent;
vt agriculturam, vel alia, magnam virium contenti-
onem exigentia, mæchanicorum opificia.

Merenda. Cibus est post meridiem, ante cœnam,
ab ipso usu nomen consecutus: Nam operariis Me-
renda communiter est propria, vt qui pomeridia-
nis laboribus Merendam, hoc est dandam aliquam,
merentur refectiorem. Ideoq; tùm ipsis tùm pueris.
vt ientaculum præcipuè permittitur. *Comestationem.*
à comitate dictam putant, quod post cœnam, & in-
tempesta nocte vigilantes, vel etiam stantes, & ne-
quaquam accumbentes, comiter comestarentur
atq; perporarent. Hinc apud Liuium Demetrius iam
cœnatus. *Quin comestatum,* inquit, *ad fratrem imus:*
De hoc ipso victus genere superiori libro dictum sa-
tis. ea hic nolimus iterare.

quæst.
Dial. 4.

Ientacu-
lum adul-
tioribus
haud sua-
detur.

Quid me-
renda?

Quid co-
mestatio?

Liu. l. 10.
Dec. 1.
L. 8. ca. 21.

CAPVT XI.

De prandio & cœna.

Alexander ab Alex. De prandio atq; cœna sic
scriptū reliquit. Apud priscos seruatu est, vt pran-
dia in usu non essent, sed qua hora cœna apparabatur,
ea prandium fieret, quod tempus nona esse consuevit,
sepe octaua. ante mediam verò diem pranzum fuisse,
vel

L. 5. Geni-
al. cap. 21.

vel antelucanam cœnam fecisse, crimini dabatur. Indi horam prandij aut cœnæ non nouerunt, sed vt cuiq; libitum, comessabantur. Ethiopum mos erat, vt vnico cibo contenti, diebus singulis alerent, non saginarent corpus. Persis in meridie semel tantum vesci consuetudo. Fuere ergo quidam ea in opinione, veteres prandere nunquam solitos, sed cœnare tantum; cui vt sententiæ meum quoq; suffragium elargirer, adduci fortassis, haud ægrè potuissem, ni tot vicissim antiquitatis testimonia in contrarium suppeterent. vnica hinc contentus ero Macrobij, plures accedent postea, autoritate

Lib. 7. Saturnalis cap. 17. Inter leges, inquit, de cœnis, & sumptibus imperatorum est, vt patentibus ianuis pransitaretur, & cœnaretur.

Non iam commemorabo antiquissimos Medicorum coriphæos, Galenum & Hippocratem, qui prandia legibus quibusdam certis desinierunt. quamobrem res hæc nullam admittit dubitationem.

Illam modò se nobis quæstio discutienda dat. Vtrum expediat semel de die comedere, id est aut prandere aut cœnare, vel vtrumque, corporis refectio permittere.

Plato sanè, prandendi consuetudinem grauitervituperat. Sic enim ait. *Quò cum peruenissem, nullo modo probare potui vitam illam, quam vocarent Italicarum & Syracusanarum deliciarum; nempe, qui bis in die saturi fierent.* Nec dissimili affectu Cicero reprehendit luxuriosam illam vitam, *Bis homines fieri saturos, quæ incontinentia, nec animo, nec corpori, nec valetudini confert, quin imò maximè aduersatur.* En ergò Platonem cum Cicerone, bis in die, reficiendi corporis ritum improbant.

Prandendum verò interdiu, & cœnandum eque, volunt multò plures, ij deniq; non minus graues aucthores

thores. Sufficiat hic vn^o Medicorum Princeps Hippocrates; nec enim, quæ medicorum Officinas oportet, hic ex professo venamur, sed tantum precario, ab ipsis mutuata, vsurpamus.

Atq; ille geminam diei refectioem, vni ac simplici, preferens, sic ait. *semel de die comedere, emaciat, Bina de die comedere, aluum reddit durioem: Prandere verò & cœnare, moderatius vtrinq; non sic.* Vndè suadenda potius bina comestio, quàm vna; nam hæc præter recensita ab Hippocrate damna, vel illa carere non potest noxa, quod interposito viginti horarum interuallo, ventre tum famelico & exhausto plerunq; ex illa vnicæ cœna, maior repletio fit, ac valdè noxia, quam si bipertitis vicibus, & horis suis, & pransitatum fuisset, & cœnatum, vndè minus propterea venter grauaretur, ac vires promptius reparata, aufererent. Adde tamen & hoc; nonnunquam interpolari non malè diem vnum, quo semel tantum cibo te reficias: Id enim ad stomachi cruditates absumendas; tum ad noxios humores auferendos, plurimum afferet momenti.

CAPVT XII.

Exercitationes corporis, prandio atq; cœnæ Sanitatis emolumento quàm maximo præmitti.

Sentiunt plerique hominum, corpus à cibo sumpto mouendum esse; ita enim fore putant, vt is melius confidat in stomacho, & excitato calore, facilius concoquatur. Quæ persuasio, si plerisq; medicis habenda fides, haud meo solùm iudicio, non minus perniciofa est; quàm erronea.

Nam motus, repleto stomacho vehementior, alimentum ingestum traiecit, & expellit, non sistit; relaxat quippè Orificium ventriculi inferius, atq; ita non

z. de vi-
fluratio-
ne.

Bina de
die come-
stio mode-
rata præ-
stat vni,
que est
affluentior.

Non exer-
citandum
corpus im-
peruose,
statim à re-
fectioem.

non